

6. 5. 1989

Člověk je vrtkavost sama. Ještě včera v noci, když jsem promýšlel tento Magazínek, byl jsem plný ponurých myšlenek, vážných, hlubokých, jistě velmi zajímavých, objímajících temné sloupy naší existence jako chobotnice kořist. Dnes jsem se vzbudil před polednem a venku svítilo slunce, na nebi ani mráček a vzduch je tak sladce májový, že i protivný věčný holandský vítr kamsi zahanbeně zalezl. Studená sprcha smyla poslední cucky nočních temnot a já neodolal, vytáhl ze spodku skříně krátké kalhoty a šel se proběhnout do parku. Vše je už nezadržitelně v květu a nová zeleň stromů je přímo oslňující. A když jsem se u jednoho starého dubu postavil na hlavu, přiběhl ke mně pejsek a začal mi olizovat obličej, což mě rozesmálo, takže jsem přepadl na kmen dubu a takto podivně zapříčen s rukama bezmocně kolem lebky jsem byl chvíli vydán pejskovi zcela na pospas. Když se mi konečně zase podařilo dostat na nohy, lehl si pejsek na záda a vypadalo to, že teď se pokusí na hlavu postavit on. Utřel jsem si mokré obličej a teprve teď si všimnul hnědé šikmooké holky na cestičce. Mohla se popukat smíchy. Pak náhle zvažněla, zavolala pejska a šla. A já byl plný rozpaků jako kdysi.

Takže jak tvrdí každý rok Vaculík: Jaro je tady a moje knížka též!

POŽÁR V BAZARU má 176 stran, 46 ilustrací, 46 fejetonů, jednu povídku Noční vlak a poslední část je důkladný Fossil-katalog. Formát je 23 x 16 cm, což je dvakrát větší než běžné exilové pejsrbeky, a až bude vyhlášena soutěž o nejhezčí exilovou knížku, tak se přihlásím.

Takže mám radost a s pýchou obhlížím hromadu balíků, které skrývají v sobě tisíc knih. Kdo by řekl, že to zabere tak velkou část bytu. Ale ta radost je asi dána tím sluníčkem na nebi. Až zapadne, probudí se ve mně zase hokynář a začnu kalkulovat. Minulý Magazínek jsem rozeslal na 400 adres a asi stovku jsem rozdal. To mě stálo 560 DM. Přišlo 49 objednávek a z toho 41 lidí zaplatilo předem. Ale těch čtyřicet jedna hrdinů zase předplatilo tak štědře (věčná čest a sláva jim!), že jsem se mohl hnout kupředu. Původně měla být knížka natištěna v Mnichově, a to už v lednu. Jenže to bylo pro mne drahé a po všech stranách nevýhodné, tedy jsem začal hledat jinou tiskárnu. A tak jako v pohádce, když už to začlo vypadat bezvýchodně a sítě rozhozené po celé západní Evropě lovily tiskárny čím dál dražší, objevil jsem tiskárnu skoro za rohem. Tiskař je sice Holanďan, ale jelikož má za ženu Polku, dostalo se mu důkladného vysvětlení, že se Čechům teď musí pomáhat, takže si vymyslel kalkulaci, za kterou mu patří též věčná čest a sláva.

„Ale nejde jen o tuto knížku, to je vlastně jen první v řadě, chtěl bych toho...“ říkal jsem a to ho velmi rozesmálo a přerušil mě.

„Tedy třetinu zaplatíš po dodání a zbytek na dvě půlroční splátky a obálku ode mne dostaneš jako dárek. Ty ještě nevíš, co to je potom léta bydlet doma se stovkami vlastních knížek. Ty ještě vůbec netušíš, do čeho se ženeš!“ Otevřel dvě piva a pustili jsme se do rozebírání české politiky a stavu českého exilu. Zachmuřil se a s uznáním prohodil, že mám ale odvahu.

Tedy rozešlu ještě tento Magazínek a uvidí Holanďan jeden skeptická, jak budou objednávky jenom pršet...

FEJETONY V ČECHÁCH

Jelikož se s tím psaním courám, poslouchal jsem zprávy, uvařil jsem si a taky jsem si to snědl, hodil prádlo do pračky a pověsil ho, začíná se pozvolna stmívat a balíky knih začínají vypadat trochu neutěšeně. Taky jsem asi půl hodiny koukal do blba a přemýšlel o snu, který jsem měl dnes o Třešňákově. Přijel k jakémusi mému domovu v novém sportovním autě a říkal, že musíme do školy, ať nepříjdem pozdě. Já ale do žádné školy nechtěl, cestou jsem vystoupil a on odjel na vyučování sám. Bylo toho ještě víc, ale pamatuji si to jen střípkovitě. Myslím v těchto dnech na něj. Je na zájezdu v Americe. Bylo to plánováno už na podzim, těšil se, ale týden před odjezdem mu oznámili, že jeho trasu pojede Matuška. Zasloužilí umělci mají přece všude přednost. Tentokrát tedy odletěl, ale jelikož dnešní američtí krajané nejenže nepodepíší žádné záruky, ale nedají také ani vindru předem, musel si Třešňák sám koupit letenku. Ještě týden před odletem mi zoufale telefonoval, jestli bych mu nemohl pomoci, že nemá ani floka. Jako „Švéd“ nemá v Německu nárok na žádnou podporu, na koncerty ho nikdo nezve, malování mu nese málo a v lednu se hloupě zadlužil, když si musel zaplatit vydání své knížky v nakladatelství Index. Tohle psanecké zázemí člověku na rovnováze nepřidá a při jeho povaze mohou mnohá vystoupení a setkání s krajany dopadnout přinejmenším rozpačitě. A na Západě, a obzvláště v exilu, umělecká kvalita, nadání a velikost už vytvořeného díla nijak nechrání. Je to jako v tom vtípku o humanistickém odkazu Leninova díla: musíme být vůbec rádi, že nás nepodřezou.

Konečně se tedy setmělo a venku nastala vlahá zvoucí noc. Ale co s ní tady v Rotterdamu? Jít někam mezi lidi? To bude asi zajímavější chytit se titulu, který jsem si dal na minulé straně a ještě jsem se k němu nedostal.

Psaní mých fejetonů v Čechách začalo obranou. V létě 1977 mi bylo už jasné, že ona mělká a svévolná míra

tolerance, kterou mě režim ještě nechával na svobodě, stejně směřuje k vězeňské cele. Tak vznikl první fejeton, nebo spíš výkřik, pod názvem „Mám s ním starosti“. Roznesl jsem kopie po kamarádech a fejeton se rozběhl Prahou a způsobil sérii podpisových akcí. Jeden obojživelný úředník ministerstva kultury mi později říkal, že pokud jen on ví, došlo k nim víc než pět tisíc podpisů. Byl jsem hloupý nebo skromný, nevím už, a nedocenil jsem význam této ojedinělé akce. Dnes mohu s odstupem říci, že jsem ji propásl. S vězením jsem počítal tak najisto, že jsem se jen jaksi potouchle zaradoval z odsunutí „termínu“ a dostal chuť psát dál. Líbily se mi Vaculíkovy fejetonky, líbilo se mi, že si je lidé opisují a roznášejí, líbili se mi noví disidentští přátelé. Zdálo se mi, že fejetonky by mohly být náhražkou písniček, které jsem už nemohl na veřejnosti zpívat, a já se s tou ztrátou publika nedokázal smířit.

Fejeton, kterým jsem, myslím, našel své místo, byl fejeton „Proces“ a pak už to běželo jaksi samo, neboť psát pro opisovače jako ve starém Římě je Radost, a kdybych věděl to, co vím dnes, asi bych u toho zůstal. A potom, takový náhodný opisovač volných fejetonových listů nezasahuje do textu, pouze ho posílá dál, a to často i s pasážemi, které se mu z různých důvodů nezdaří. Po této „svobodě tisku“ se mi až do založení Sebetlače nesmírně stýskalo.

FEJETONY V EXILU

Už při pohledu na tento titulek si říkám, jestli by přece jen nebylo v této vlahé noci lépe jít někam mezi lidi i s tím rizikem, že na mě někdo promluví, i když toto nebezpečí není tak příliš akutní. Totiž než jsem fenomén „psaní na svobodě“ pochopil, způsobil mi to mnoho hořkosti, a jakkoliv jsem se s tím nesmířil, přesto to ve mně vyvolalo stav otupělosti, nechuti k psaní a bloudění v bezmoci.

Když jsem podlehl v roce 1978 tlaku českých fízlů a ještě mocnějšímu tlaku své bývalé ženy a rozhodl se k emigraci, namluvil jsem si cosi pozitivního. Něco jako že tam už stejně nemohu nic dělat a zde se vyvinu dál, něco nového poznám a k práci pro „naši věc“ zde budu mít lepší podmínky. A Západ je skutečně lepší, lidštější a svobodnější, ale co s tím, když se tu člověk nenarodil a ani nevyrostl? Po počáteční nadšené hysterii, že je možné se ztotožnit, stát se „jedním z nich“, se člověk naučí rozumět i mluvit a pozvolna se vrací paměť. A ne že by člověk od toho momentu začal zase žít v cizině. Západní společnosti už nejsou hermeticky uzavřené, cizinec je „adoptován“ za vlastního, ale člověk už nikdy neprožije onu „hutnost“ prostředí, ve kterém se narodil a které ho formovalo. Ale to teď mluvím o úředně bezproblémové emigraci, jako byla u mě, jako je u obyvatel západní Evropy, kteří emigrují z jedné země do druhé. Pak jsou ještě utečenci, „obyčejní“ lidé, jejichž úteky jsou složité a nebezpečné, a ti často narazí na úřední a existenční problémy takové krutosti, že se to vůbec nedá srovnávat s tím, od čeho utíkali, a to může trvat léta, člověk je na dně a není cesta ani dopředu, ani zpět. Nakonec sice dojdou na stejné místo jako kterýkoliv jiný cizinec a život se stane snesitelným, ale tato zkušenost je v nich, a ti když se podívají do exilového tisku, tak ho zase odloží s pocitem, že se jich to stejně málo týká jako tisk bolševický. Pro jejich život a zkušenost tam prostor není a politické tlachy, ať pro a nebo protibolševické, zůstanou šedivými tlachama, vzdálenými zelenému stromu života.

Tak jsem „jim“ to tedy nandal, ale to by bylo samo o sobě pro kočku. Hysterie a poučování je v exilu nadbytek a já si musím dát pozor, aby se mi ze Sebetlače nestal běžný exilový asexuální sebeúkoj.

Prvních šest fejetonů jsem zde napsal ještě v samizdatové setrvačnosti a jsou tak trochu „turistické“. Tím chci říct, že jsem přesvědčivě psal o něčem, o čem jsem toho ještě mnoho nevěděl. Rozesílal jsem to na všechny strany, všechno četl, s každým jsem si chtěl psát a s každým něco podnikat. Bylo v tom mnoho chaosu a popletenosti. Pak jsem začal objeovat, že ne všichni všechno otisknou, že ne všechno se dá číst a že ten svobodný exil se chová trochu jinak, než jak jsem byl zvyklý z Prahy. A pak jsem zjistil, že Svobodná Evropa vysílá z těch fejetonů jen ty pasáže, které se jim hodí do krámu. Ohradil jsem se a dostal jsem odpověď od nabubřelého monopolního molocha, že to je věc redaktora, co odvysílá a že musím pochopit „profesionální“ pravidla hry. Jenže oni neškrtali slabší pasáže, ale ty, co se jim nehodily, tedy se jednalo o sprostou cenzuru, o to sprostější, že si dělají patent na svobodu slova. Nedal jsem si to líbit, tak mě odložili k ledu. Později jsem jim ještě poslal povídku Noční vlak, to bylo o pět let později v roce 1984. Asi za půl roku jsem dostal předtištěný papír, dole se jménem ředitele, ať jim neposílám nic, co si nějaký redaktor předem neobjedná. Otázal jsem se, jak mám tedy nějakému tomu redaktorovi dát na vědomí, že jsem něco napsal, ale na to asi předtištěnou odpověď neměli, tedy mi neodpověděli. Škoda, mohli mít premiéru povídky, která potom vyšla anglicky, německy, holandsky a norsky. Ale třeba si teď v rámci glasnosti koupí moji knížku a povídku odvysílají. Bylo by hloupé, i když ne překvapivé, kdyby je v tomhle předstihlo rádio Praha. Jak jim z celé duše přeju, že už nejsou rušeni! Takový podraz jistě od bolševika nečekali. Ale už je nechám být. Jestli jsou pořád stejně hákliví, tak by to mohlo pokazit možnou budoucí spolupráci, o kterou bych docela stál. Rádio je přece jen rádio, a vůbec: co kdybyste mi, pánové, dali taky jednu hudební hodinku, pravidelně? Že je to vlastně už dávno nenapadlo!

POŽÁR V BAZARU

Tímto fejetonem jsem zase našel své místo, ale nic se nerozeběhlo, neboť jsem narazil. Ale přesto je to dodnes můj nejúspěšnější fejeton. Vyšel jen jednou v australských novinách Hlas domova, které vydával pan Váňa po třicet let s železnou pravidelností jako čtrnáctideník. Váňa na tom nechal mládí i zdraví, ale také dokázal, že i ryze exilové či krajanské noviny lze dělat nebojácně a přitom s klidem novináře, který ví, že vydávání exilového čtrnáctideníku se podobá spíše pečení chleba než hrdé intelektuální plavbě ve vodách těch chytřejších. A i když vyšel tento fejeton jen jednou, rozeběhl se jako skutečný požár emigrantským politickým světem. Dostal jsem

mnoho zuřivých dopisů, podepsaných i nepodepsaných, jakási česká exilová vláda mi poslala protestní nótu a z Washingtonu okázale vrátili mé desky, které jsem tam půl roku předtím, na jaře 1979, prodal. V Austrálii zrušili už naplánovaný koncertní zájezd a český exilový politický svět se mě zžekl. Jen Ota Filip mi napsal útěchu, že je nespravedlivé, abych trpěl za to, co už dávno měla říct nahlas jeho vlastní generace. Ale já netrpěl, já měl pořád ještě radost. To je přece skvělé, když se fejetonistovi podaří tak přesně tnout do živého.

Byla to skutečná bouře, i když ve sklence vody emigrantského politikaření, zcela ztraceného v životě dnešního Západu. Tedy o čem by psát bylo, ale najednou nebylo kam. Vášna své noviny na radu doktora právě třicátým ročníkem uzavřel, Svobodná Evropa se se mnou rozešla ve zlém a redaktoři ostatních plátek mě začli považovat za pomatence, což v exilu též není neobvyklé. Takže mé nadšení zase opadlo a začal jsem se učit holandsky.

OBRYS

V roce 1980 se rozhodl Daniel Strož, majitel vydavatelství Poezie mimo domov, že začne vydávat noviny Obrys. Schůzovali jsme o tom na frankenském sjezdu Opus bonum a dohodli se, že by to měly být noviny konečně naší generace, že si je uděláme po svém a já že do toho budu psát fejetony. Do prvního čísla na jaře 1981 jsem napsal „Český odboj“ a všichni byli nadšení. Konečně tedy půjde psát o tom, co si všichni myslí a co se v rámci studené válečného úsilí v exilových médiích tak pečlivě zazdívá, řekl jsem si naivně. Do druhého čísla jsem napsal fejeton „Návštěva u zubaře“. Ale Strož se předposral, fejeton neotiskl a na mé místo plácnul Vaculíka. Kdyby to Vaculík tušil, asi by ze sebe náhradníka nenechal dělat, ale kdo mu to měl říct? Mě ale tato cenzura tak rozčílila, že jsem vystoupil z redakce a více než rok jsem další fejeton nenapsal. Ani nebylo kam. „Návštěvu u zubaře“ jsem poslal, kam se dalo, a pokud mi vůbec odpověděli, tak jen to, že nemají zájem, takže tento fejeton má v této knize sedm let po napsání konečně svou „světovou premiéru“. Ach jo.

Asi po dvou letech se Strož ozval zase, jako že čo bolo, to bolo, a já ze zoufalství, že v tom širém svobodném světě není místo pro mou svobodu slova, jsem na nabídku přistoupil a dokonce se rozhodl být opatrnější. Pro tohle tedy musí člověk emigrovat! Tak vzniklo několik česky i politicky neutrálních fejetonů. „Vernisáž u Henka“, „Hraní v Delftu“, „Cizí řeči“ a „Klíč od města“. Snažil jsem se to psát dobře, ale i tak, aby to u Strože „prošlo“. Do hovna jsem šlápl fejetonem „Exulantské kecý“, jehož „světová premiéra“ se koná zase až v této knížce. Na moje místo opět přišel Vaculík s poznámkou, že je to bez jeho vědomí, čemuž věřím.

Tak jsem zase na rok fejetony vzdal, a jelikož ve mně stále ještě fungoval návyk pravidelného psaní, pustil jsem se do knihy „Dopisy Ivanovi“. Po šesti letech jsem opět, tedy po telefonu, mluvil s přítelem a spisovatelem Ivanem Klímou, kterému jsem kdysi věnoval knížku „Dvorky“. Požádal mě, jestli bych mu nemohl napsat delší dopis o Západě, a jak vůbec žiju. Sedl jsem a napsal dlouhý dopis, pak druhý a třetí a napřed je skladoval, až bude nějaká možnost mu to bezpečně odeslat. Pak mě ale napadlo, že by z toho mohla být knížka, která by se mi stala jakousi náhražkou fejetonů. Popsal jsem takto asi pět set stran. Byla to celoroční práce, a když mi pak začalo docházet, že mi to stejně nikdo nevydá, chyběla mi už síla to celé ještě zkorigovat a dát nějak profesionálně dohromady. Tedy jsem celý balík strčil do šuplíku, kde leží dodnes. Jednou mi od toho Sebetlač odpomůže, snad.

PRÁVO LIDU

V dalším vývoji mi nechtě pomohl Ivan Sviták svou nablblou moralistickou polucí „Šmejz z andrgraundu“, otištěnou v Právu lidu. Redaktor Práva lidu je sympatický člověk a domluvil jsem se s ním, že na toho Svitáka napíšu odpověď. Nazval jsem ji „Hostina kádrováků“ a to mě vedlo k nápadu, že bych se mohl do Práva lidu vloupat jako fejetonista. K fejetonům je dobré se někde uhnízdít a najít svou pevnou mešitu, ze které se dají pravidelně a očekávaně vytrubovat do světa ptákoviny. Tak vzniklo a bylo uveřejněno devět fejetonů. Poslední z této řady se jmenuje „Hlavou dolů“. V předminulém Magazínku o tom byla řeč. Je to těžké. Právo lidu jsou hezké noviny a Jiří Loewy je slušný, obětavý a otevřený člověk. Chyba bude na mé straně. Neumím myslet ani politicky, ani strategicky a baví mě spíš mířit do vlastních řad, než pálit někam za kopečky, kam pořádně nevidím.

Nějak teď na mě padl smutek. Blíží se třetí hodina ranní, otevřeným oknem vane příjemně chladný vzduch, ale jaksi vane ze samoty do samoty. Deset let emigrace uběhlo a člověk neví ani jak. Jen šedivějící fousy a vlasy jsou nezvratným důkazem, že čtvrtina života uběhla. Duše může zapomenout, neúčastnit se, zůstat mladá a jinde, ale hodinky těla spolehlivě tikají až... strnul jsem. Ve ztichlém bytě za mnou něco prasklo a teď zase! Co mi to připomíná? Praskání přibývá a začíná to i jaksi podivně hučet. To zní jako oheň. Bože, snad tu nehoří!? Zděšeně se otáčím a skutečně! Hromadu papundeklových krabic začínají olizovat rudé jazyky! Požár! Tisíckrát namnožený Požár v bazaru začal své zkázonosné ničící dílo. Dobrý sluha a špatný pán. Ale já to hasit nebudu. Já vám dám, vy exiloví cenzoři, vy vyznavači mrtvých vod a slepých ramen! Jen si rozmotávejte své hasičské hadice, tento Požár neuhasíte!

KATALOG FOSIL

Málem bych v zápalu zapomněl popsat třetí a neméně podstatnou část této knihy. Tím, že hledání tiskárny zabralo čas, tak jsem si na ní dal záležet. Vydal jsem už 21 kazet, tedy v této části jsou nejen vyjmenovány i se seznamem písní, které jsou na nich, ale opatřil jsem jednotlivé písně i kazety důkladnými komentáři a propletl jsem to více než dvacetiletou historií mého písničkářství. V rukopise to zabralo šedesát strojopisných stran.

PŘESTROJENÍ A HALASNOST

Podle toho, jaké blbiny současní českoslovenští politici projevují, kolik lidí bylo policií za posledního půl roku na Václaváku zmláceno a jaké neuvěřitelné množství lidí je zase zavřeno, by měl člověk dojem, že se věci jen zhoršují. Skoro denně mi teď přijde dopis z Československa a skepse se zdá být značná. Ale ne u všech a fakt, že zcela všichni píšou či nadávají zcela otevřeně a se zpátečními adresami, svědčí o jakémsi posunu vědomí. A jde to dál. Začátkem roku podepsalo kolem tří tisíc většinou oficiálních umělců petici za Havla. Je to samozřejmě fajn, ale jelikož mnohé jsem znal osobně, trochu jsem se musel jedovatě usmívat. Strach je velmi důležitý faktor v životě, a kam ho člověk umístí, tam má potom také osu, kolem které nechává svůj osud točit, a když se jedná o většinu, tak se z toho stává i osud národní. A ještě do nedávna bylo o strach neblafat s vládním hafanem. Teď se stalo cosi podivného, čemu úplně nerozumím, neboť žiji zde. Cosi se přece jen posunulo. Za propuštění Havla z vězení se už mohli všichni podepsat před dvanácti lety a znovu ještě před desíti lety. Jakýsi jemný cit pro osobní ohrožení jim tehdy oznámil, že je to beznadějně, že hlavou zeď neprorazíš... a tak. Bylo by to bláznovství a mnozí z těch dnes podepsaných mi tehdy i říkali, že jsem blázen. Aníž bych se chtěl někoho dotknout, je mi jasné, že „normální člověk“ má velmi dobrý odhad na to co je a co není možné. Normální člověk není blázen. A když tedy dnes „normální člověk“ vidí, že by bylo bláznovství dál to s mocí táhnout, znamená to, že to s vládou jde špatně, a to je v každém případě dobré znamení.

„HISTORICKÉ SETKÁNÍ“

Došlo k němu ve čtvrtek 27. dubna. Dva spisovatelé, Ondřej Neff a Petr Prouza, vyslaní Svazem československých spisovatelů, si přáli potkat spisovatele v exilu. Jak podivně, že? Ale je to pravda. Za nás exulanty tam byl Jiří Gruša, Petr Král, Antonín Brousek a já. Dohromady to dal Alexej Kusák. Událo se to v jednom hotelovém salónku v Kolíně nad Rýnem. A člověk mohl být na nás české spisovatele pyšný, jak jsme evropští. Gruša přijel z Bonnu, Král z Paříže, Brousek z Berlína, já z Rotterdamu a vyzývatele z Prahy. Mluvili jsme celý den, bylo to takové příjemné a zdvořilé plácání a to na mě zapůsobilo docela přesvědčivě. Mohli bychom si totiž docela dobře rozumět, alespoň v tom základním. Spisovatelé se spolu nemusí kamarádit, důležitější je publikum než schůzování a schůzovat by měli jen proto, aby si prosadili a pak i uhájili k publiku tu nejpřímější cestu, které nestojí v cestě žádná komise, jak politická, tak umělecká. A to ta dnešní vláda nebude chtít, i když nechápu, proč jí na tom tak záleží. Ale hlavně že už teď pomalu alespoň spisovatelům na tom začíná záležet...

MRTVÉ ADRESY

Venku už řvou známě ptáci, pátá hodina odbila a já musím teď už stručně, neboť počet stran je limitován. Dnes nezbyde žádná strana bílá, což bude asi ošklivé, ale to je mi jedno. Fossil-magazín je vlastně jen reklamní sešitek a „literární“ obsah je navíc a to jen proto, že mě to baví. Minule jsem se tu zmínil o „mrtvých adresách“ a několika lidí se to dotklo, bohužel těch nepravých. I když jsem teď hokynář, nemám vůbec představu, že si lidi „musejí“ kupovat všechno, co nabízím. Ale jelikož jsem hokynář, musím přece jen kalkulovat v rámci Fossil-Sebetlač živnosti. Já sám žiju ještě stále z podpory, i když každého půl roku to dá dost vysvětlování, ale toto se musí uživit samo se zápasem o lehký výdělek, aby v tom bylo trochu podnikatelského sportu. No a ta výtka se týkala hlavně Austrálie. Na nahodilé adresy už nic neposílám, to nemá cenu a v Austrálii mi asi 130 lidí dalo na koncertech adresy, jako že by měli zájem. Po dvou magazinových zásilkách se ozvalo necelých třicet lidí a teď jde zásilka třetí. Fossil-magazín mi poštou průměrně vyjde na 2 DM, což je 1 US dolar, a když už to mám po třetí násobit stovkou, je mi těch peněz líto, a i práce. Příště udělám v adresách velkou razii, ale ještě nezoufejte. Jde jen o skutečně mrtvé adresy a i to se dá řešit. Pokud si nechcete nic koupit a chcete Magazíněk dál „odebírat“, zaplaťte mi, co jsem vám poslal a předplaťte si další. Udělal jsem též teď dotisk všech minulých od čísla jedna.

Do Čech vzkazuji vřelé díky za všechny dopisy. Nestačím na vše odpovídat a kazet posílám tolik, kolik mi kasa dovolí. To se bude teď týkat i knížek. A neomlouvejte se mi za to, že nemůžete platit v markách. V Čechách sice lidé peníze mají, ale kurz marky je tak zoufalý, že je na to lépe zapomenout. Já to nějak zvládnu a občas mi lidi odsud na posílání něco přispějí. Dostal jsem mnoho knih a desek, něco dvakrát i vícekrát, ale to nevadí, dám to zase dál. Můžete posílat i klasickou hudbu, ale dosud největší radost jsem měl z několika desítek dřevěných ptáků, které jsem přibil vedle svého stolu na stěnu. Jsou též skvělým objektem pro lelkování. Takže mi pošlete, co chcete...

KONCERTY

Venku už je všechno zřetelně oblečeno do fialové modři, obloha je bez mráčku a mně to připomíná Španělsko. Už asi před dvěma hodinami jsem si vzal na pomoc flašku červeného vína. Bude dnes pařák a já si musím pospíšet, než se mi i písmenka zde po jižansku roztančí. Tedy poslední vzkaz. Jako hokynář mám teď práce dost, ale jako písničkář nemám kde vystupovat a už to začíná být cítit. Abych se vůbec donutil vzít kytaru do ruky, domluvil jsem si každou poslední sobotu v měsíci hrání v Kolíně ve skladě obchodu s vínem (Weinhaus Burgund, Rathenauplatz 35, 20 hod.). Přijde většinou deset až dvacet lidí a dnes jsem už i za to vděčen. Takže když máte větší byt či nějakou místnost, kam se vejde dvacet až třicet lidí, a vyberete tak po desíti markách, či tak nějak lidsky, prostě aby se zaplatila cesta a něco zbylo ještě do kapsy, rád zahraju...

Jinak pořád bydlím v Holandsku, protože nemám peníze na stěhování a pokud něco posílám z Německa, tak proto, že některé zásilky jsou tam odtud podstatně levnější. A venku už je den, sluníčko svítí a já jdu spát. Finance nechám na zítřek, abych je nepopletl. Člověk je halt vrtkavost sama.